

Hva gjør jeg VED MISTANKE OM VOLD OG SEKSUELLE OVERGREP MOT BARN?

- for deg som jobber med barn, er offentlig ansatt eller nabo

SE

- Blåmerker, gjerne flere steder på kroppen
- Brann- og kuttskader
- Svimmelhet
- Søvn og spiseproblemer
- Vondt i magen
- Uro og irritabilitet
- Tristhet og tilbaketrekking
- Utagerende eller «pleasende» adferd
- Reaksjoner ved berøring
- Sårhet, smerter i underliv
- Gjentatte urinveisinfeksjoner, utflod, blod
- Seksualisert adferd
- Selvskading
- Hyppige legebesøk og innleggelses på sykehus (med diffuse symptomer)
- Dårlig tannhelse
- Familien motsetter seg innsyn i familien
- Bruk av rusmidler

SPØR

Prøv å spørre om hva som har skjedd, mens du samtidig ivaretar barnet. Bruk barnets egne ord, vær nysgjerrig og utforskende i spørsmålene. Det holder at du avdekker vold – du trenger ikke la barnet gå inn i mye detaljer.

Start gjerne med:

- *Jeg har lagt merke til at...*

Beskriv så det du ser:

- *du ofte har vondt i magen*
- *du virker trøtt/trist*
- *du har blåmerker på armen.*

Tips!

- ✓ Gjenta det barnet sier.
- ✓ Still åpne spørsmål (ikke ledende)
- ✓ Bruk støtteord som *hmm..., ja, fortell, fortell mer*
- ✓ Spør gjerne flere ganger, si: *Jeg er her og kom innom hvis du vil snakke med meg.*
- ✓ Avtal et nytt møte med barnet.

Volden kan ha mange ansikter – den kan være fysisk, psykisk, seksuell, eller handle om omsorgssvikt. Den kan også handle om frykt for ny vold eller for at ting blir ødelagt.

Følg intuisjonen din!

Vold og overgrep kan skje i alle familier, uavhengig av sosial bakgrunn.

Prøv å se bak fasaden!

Husk: Å være vitne til vold har like alvorlig effekt på barn som å selv bli utsatt for vold

AVKLAR

Et barn kan fortelle om hendelser hjemme litt plutselig, for eksempel i en samlingsstund, i frikvarter osv. Inviter da barnet til samtale:

- *Da du sa det ... tidligere i dag, hva mente du da?*
- *Jeg har ikke vært der, fortell så godt du kan...*
- *Hva skjer videre da?*
- *Du har fortalt meg om...*

Utvis varsomhet og ikke spør for detaljert, det er politiet eller barnehusene som foretar avhør av barnet og ønsker være den første som spør barnet om detaljene. Få barnet til å fortelle åpent!

Når barnet er ferdig med sin fortelling, bekreft det barnet har sagt, og tydeliggjør at det hun/han har sagt er viktig.

Ikke lov barnet at du ikke skal si det til noen.

Forklar at du må snakke med noen andre voksne om det barnet har fortalt.

HVA GJØR DU?

- ✓ Noter ned det som barnet har fortalt, så ordrett som mulig. Dokumentasjon er viktig, skriv "mor sier...", "barnet forteller..."
- ✓ Du kan drøfte saken anonymt med barnevern, krisesenter, politi eller konsultasjonsteamet
- ✓ Drøft gjerne den konkrete saken med leder og/eller kollega, der dere sammen legger en plan over hvem som gjør hva på hvilket tidspunkt (akutte tiltak, bekymringsmelding, henvise til hjelpeapparat).
- ✓ **NB! Ved mistanke om vold og overgrep mot barn fra foresatte skal IKKE foresatte kontaktes.**

HANDLE

AKUTT

Når du har grunn til å tro at et barn utsettes for vold eller overgrep eller kommer til å bli utsatt for det, har du avvergeplikt.

- ved fysiske skader
- ved symptomer etter psykisk vold
- ved alvorlige trusler
- ved mistanke om seksuelle overgrep
- når barnet viser redsel for å gå hjem
- når barnet blir hentet av ruset foreldre
- ved mistanke om nært forestående/ gjennomført kjønnslemlestelse eller tvangsekteskap

- ✓ **Varsle politiet umiddelbart.**
- ✓ **Varsle Barnevernet / barnevernvakta samtidig**

Ved synlige skader, ta gjerne bilder. Vurdér om barnet skal til lege for å sikre bevis.

Din plikt er selve varslingen. Politiet vil etterforske og sørge for avhør ved barnehusene.

NB! Ved mistanke om vold og overgrep mot barn, skal IKKE foresatte kontaktes.

Vær oppmerksom på at faktorer som samlivsbrudd, arbeidsledighet, sykdom, trygd og rusmisbruk i familien kan bety økt risiko for alvorlig vold.

AVVERGEPLIKT:

Alle har en personlig plikt til å anmelde eller på annen måte avverge og hindre straffbare forhold.

Avvergeplikten (§ 196) inntreffer ved straffbare forhold og er et personlig ansvar, uten hensyn til taushetsplikten.

HVA GJØR DU VED MISTANKE OM AT ET BARN ER VITNE TIL VOLD ELLER UTSETTES FOR VOLD ELLER SEKSUELLE OVERGREP?

✓ **Bekymringsmelding sendes barnevernet**

Den skal inneholde: Personalía, årsaken til bekymring, beskrivelse av **hva** du har sett, hørt, observert, og **når**. Oppgi kontaktperson og hva som allerede er gjort.

Meldingen sendes i samarbeid med leder. Hvis leder motsetter seg å signere, har du et selvstendig ansvar for å sende meldingen med din underskrift.

Barnevernet gir melderer tilbakemelding når melding er mottatt og undersøkelsen er avsluttet. Som venn eller nabo får du kun vite om meldingen er mottatt.

Husk!

Du skal kun melde fra om din bekymring. Det er barnevernet som undersøker saken og avgjør videre tiltak.

✓ **Anonyme drøftinger**

Er du usikker? Ring barnevernet for å drøfte saken anonymt. Møter du barn gjennom jobben din kan du også kontakte Konsultasjonsteamet i Agder for å diskutere bekymringen din med fagpersoner.

MELDEPLIKT

Du har en selvstendig plikt til å melde fra til barnevernet ved mistanke om vold.

HVIS SAKEN ER HENLAGT, MEN VOLDEN FORTSETTER?

- ✓ **Ny melding til barnevernet**
Meld forholdet på nytt til barnevernet, som i mellomtiden kan ha mottatt flere bekymringsmeldinger.
- ✓ **Informasjon om hjelpetilbudene til hjemmet**
Gi elever og foreldre informasjon om vold i nære relasjoner og hjelpetilbudene. Send med brosjyrer hjem eller del ut på foreldremøter.

VIKTIGE TELEFONNUMMER I ARENDAL - AKUTT

- Politi: 02800
- Barnevern: 37 01 30 00 (dagtid - kommunens sentralbord)
- Barnevernvakta: 95 87 96 00 (ettermiddag, kveld, natt)
- Østre Agder Krisesenter: 37 01 32 80 (døgnåpen telefon)
- Overgrepsmottaket i Agder: (over 14 år) 38 07 34 00

SAMTALE, RÅD, VEILEDNING på dagtid

- Helsesøster: 474 53 913
- Familievernkontoret: 37 00 57 80
- Konsultasjonsteamet i Agder: 466 17 930
- Forebyggende tjenester Arendal: 901 16 968
- Østre Agder Krisesenter: 37 01 32 80 (døgnåpen telefon)

Handlingsveilederen er en del av Arendal kommunes Handlingsplan mot vold i nære relasjoner - Mer info på www.arendal.kommune.no/vold

ARENDAL KOMMUNE